

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

84. An toties peccet mortaliter, quoties aliquis in die jejunii carnes comedit?
Et an idem dicendum sit de prohibitione lacticiniorum? Et an duplici labe
inquinetur Sacerdos, qui edens carnes, & ova ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Fagundes præcept. 4. l. 1. c. 4. n. 9. & Ledefina in sum. 2. n. 27. c. 2. fol. mibi 889. cum aliis communiter ex DD.

1. His suppositis, pro sententia Azorij, sic arguuntur. Votum ieiunij obligat instar Præcepti Ecclesiastici de ieiunio: at Ecclesia, ieiunium præcipiendo, ita abstinentiam à carnibus inducit, vt sit peccatum mortale toties, quoties eduntur: ergo ita erit in ieiunio voti.

4. Hæc sententia est probabilis: sed non minus probabilem contrariam existimo, quam docet Barthol. S. Faustus in thes. Relig. l. 1. q. 140. num. 2. quia sic votum non promittit per se, & directe abstinentiam carnium: sed indirectè, & accessorie, in quantum, scilicet, ieiunium absque ipsa consistere nequit. Quare, cum semel violato ieiunio cesset obligatio principalis ieiunij, cessat quoque obligatio accessoria abstinentiæ carnium: secus autem esset, si hic expressè promitteret in die vnica comestionem; tunc enim peccaret toties, quoties præter vnica comestionem, ederet carnes illa die. Sic Faustus, qui postea etiam assignat differentiam inter ieiunium ex præcepto Ecclesiæ, & ex vi voti. Vnde patet responsio ad argumentum in favorem Azorij sup. positum.

RESOL. LXXXIII.

An obligatus ieiunare ex voto, si secunda vice comedat carnes, peccet contra votum? Et quid de penitentia ieiunij à Confessorio imposta? Et quid, si quis expressè vouerit in die vnica comestionem? Ex p. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 5.

1. Affirmatiuam sententiam docet Azor. tom. 1. l. 1. cap. 10. g. 6. Palauus tom. 3. disp. 1. puncti 12. Quia de ratione ieiunij Ecclesiastici est vnica tantum comestio, & abstinentia à carnibus in omnibus horis illius diei. Ergo vouens ieiunium vouet non comesturum amplius quam semel, & in nulla hora illius diei carnes: ergo quacumque hora illius diei carnes comedit, peccat: quia, esto, violauerit ieiunium, non violauit omni modo, quo potest. Dicos, verum esse in ieiunio vt quocumque contineri, & abstinentiam à carnibus, & à duplici comestione: sed vnum dependenter ab alio: Sed hoc absque firmo fundamento dicitur: contrarium enim ex præcepto Ecclesiastici ieiunij colligitur, cui votum assimilari debet: in illo namque præcepto ieiunij abstinentia duplicis comestionis annectitur abstinentiæ à carnibus; sed non è contra: excusatus à carnium abstinentia, excusatur à duplici comestione, non tamen excusatur à duplici comestione, excusatur à carnium abstinentia; imò potius quoties carnes comederit, toties peccabit. Ergo idem est dicendum de voto.

2. Sed negatiuæ sententiæ adhæret Sanch. in Sum. mag. p. 1. l. 4. c. 11. num. 42. quia in hoc voto non clauditur directe abstinentia à carnibus, sed indirectè, quatenus est pars essentialiter ad ieiunium requisita, & accessorie ipsi ieiunio. Quare, cum, semel violato ieiunio, cesset obligatio circa principale; cessare videtur circa accessorium abstinentiam à carnibus. Sicut, quia promissio ieiunio, non promittitur directe vnica comestio; sed indirectè, & accessorie, quatenus est ad ieiunium necessaria: hoc violato, illa non amplius obligat. Secus autem contingeret, vbi quis expressè voueret vnica in die comestionem: peccaret enim absque dubio toties, quoties, præter vnica, comederet illa die. Sic erit dicendum est in nostro casu, cum non directè, sed indirectè, & accessorie promissa sit abstinentia à carnibus, tanquam pars ad ieiunium necessaria, ed vel maxime, quod magis essentialis sit ieiunio vnica comestio.

Tom. I V,

De ea enim omnes consentiunt, non autem de abstinentia à carnibus. Quare latum est discrimen inter obligatum ex præcepto Ecclesiastico ad ieiunium, & obligatum ex solo voto. Quippe ille prima vice comedens carnes, nec excusatus à ieiunio, duplex peccatum necessariò confitendum committit; alterum ieiunij legem ea comestione violatam; alterum verò in legem aliam peculiarem obligantem ea die abstinere à carnibus independentem à ieiunij obligatione. At comedens carnes in die solius ieiunij promissi, vnicum peccatum admittit contra solum ieiunij votum, quatenus ea comestione id violatur. Et tandem hæc pars probatur: quia vouens certa die ieiunium, non in diei honorem, excusaturque ab illius diei ieiunio siue, quia iam illud sua culpa violauit, sine necessitate excusante à culpa, non tenebitur à carnibus abstinere; sed tenebitur alia die ieiunare: aliàs, cum ad posterius constet obligari, esset ad duo obligandus, qui vnicum ieiunium vouit. Ergo in voto ieiunij non clauditur abstinentia à carnibus, vt omninò præcipitur ab Ecclesia, tunc enim teneretur ea die ab illis abstinere; sed tantum vt indirectè cadit sub ieiunij præcepto. Et ita iuxta hoc dicendum est, non magis delinquere contra votum edendo carnes, quam quicquam aliud, quo ieiunium violaret: & ita fat esse fateri violationem ieiunij voto promissam, non explicando, an esu carniū violata sit. Hæc omnia Sanch. qui profus censet, idem dicendum de ieiunio in penitentiam sacramentalem iniuncto: quod est valde notandum.

3. Vnde ex his ego puto, vttramque sententiam esse satis probabilem: & idè non assentior Patri Suarez de relig. tom. 2. l. 4. de voto, cap. 7. n. 9. & 12. asserenti opinionem negatiuam absurdissimam esse: sed potius, vt dixi, existimo probabilem esse cum Layman. in Theolog. moral. lib. 4. tr. 4. c. 3. n. 3. vbi sic ait: [Qui vouit, se certa die ieiunaturum, debet votum obseruare secundum formam ieiunij Ecclesiastici, quippe quod vouens sibi propositum habuit: quare vnica ciborum absque carnibus comestione contentus esse debet: si autem formam ieiunij substantialiter violauit, seu carnes comedendo, seu aliis cibis iteratò vescendo, de cætero continere se non tenetur, ed quod ieiunij formam amplius obseruare non possit: aded quidem, vt non impossibile sit, talem vouentem etiam carnibus deinde vesci posse: in quo differt votum à præcepto Ecclesiastico ieiunij, quippe quod etiam non ieiunantes separatim, atque distinctè obligat, ad abstinentiam à carnibus, imò etiam à lacticiis in Quadragesima. Votum autem ieiunandi tali die; vt quicquid eorum, videlicet, à carnibus abstinentiam, & vnica comestionem per modum vnus comprehendit: quare, si alterum violatum sit, iusta vel iniusta de causa, obseruatio voti omninò corrumpit.] Ita ille. Opinionem itaque Sanchez probabilitate non carere dicendum est.

RESOL. LXXXIV.

An toties peccet mortaliter, quoties aliquis in die ieiunij carnes comedit? Et an idem dicendum sit de prohibitione lacticiuorum? Et an duplici habe inquinetur Sacerdos, qui edens carnes & oua in die Quadragesimali, quod idem dicendum est de laico sine Bulla Cruciatæ? Et an teneatur confiteri, quoties se applicauerit esui carniū in die, & quoties comestioni onorum? Et an qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccet, quoties in illo die carnes comedit? Et aduertitur, quod qui comedit lacticiuū in Quadragesima absque causa, & sine Bulla, vnus peccatum tantum facit, &c. Ex part. 1. tract. 9. Ref. 45.

Sup. hoc sup. in Ref. 77. §. vit. in princ. & in to. 1. ar. 7. Ref. 161. §. 1. d. lio. 3. & in alio §. eius not.

Sup. hoc in §. 1. not. præter. ad lin. 4. & cum cod. Sanch. h. c. in §. 2. dictæ annot. ad licentiam 4. & in alio §. eius annot.

Sup. hæc diff. fer. ex doct. Ref. præter. in eius sine.

Pro prima diff. huius rit. sup. in Ref. 82 §. Tamen.

N. A. E. n. i. a. l. i. v. v. i. t. i.

Quæ hic est
inf. Ref. 87.

Respondeo affirmatiuè. Ita DD. in superiori
Refol. citati. Et ratio erit; quia hæc mens Ec-
clesiæ in die ieiunij absolutè interdiceret carnes, vt sen-
sus prohibitionis sit: Ne carnes comedantur, id est,
nunquam in die ieiunij comedantur: cuiusmodi nega-
tiuarum propositionum, seu præceptorum. Idem di-
cendum est de prohibitione lacticiuorum. Vnde San-
cius in *Select. disp. 4. n. 26.* sic asserit: [Præceptum est
abstinentiæ à lacticiis, & ouis, negatiuum est, & habet
diuiduam materiam; vnde frangeretur à Sacerdotibus,
quoties in die oua, & lacticia ederent, eo modo, quo
toties delinquerent, quoties in die prohibito carnes
comederent. Et duplici labe inquinaretur Sacerdos
edens carnes, & oua in die quadragesimali, absque
legitima causa, cum sit distinctum præceptum quo Sa-
cerdotibus lacticia & oua verantur, ab eo quo, car-
nes. In quam duplicem fractionem etiam rueret laicus,
edens carnes in Quadragesima, absque causa, & oua &
lacticia sine Bulla Cruciatæ & tenebitur confiteri,
quoties se applicauerit esui carniu in die, & quoties
comestioni ouorum. Hæc omnia Sancius.

Sup. hoc &
segg. in hoc
§. sup. ad
med. §. vlt.
Ref. 77. & in
tom. 1. tr. 7.
Ref. 67.

Et pro con-
tento in hoc
§. vlt. (sup. in
Ref. 82. & 83.)
& in alijs ca-
rum prima-
rum nota-
tionum.

1. Notandum est tamen contra Azorium; & con-
tra Suarez de *Relig. tom. 2. lib. 4. c. 7. num. 12.* cum, qui
vouit aliquo die ieiunare, non toties peccare, quoties
in illo die carnes comedit; & ita aduersus illos docet
Sancius in *sum. tom. 2. lib. 4. c. 11. num. 41.* & Layman in
Theol. mor. lib. 4. tract. 4. c. 3. num. 3. Notandum est etiam
cum Portel in *addit. ad dubia regularia, verb. ieiunium,*
n. 8. ex Sanchez, *vbi supra, n. 33.* quod qui in Quadra-
gesima ieiunauit, sed comedit lacticia absque cau-
sa, & sine Bulla, vnum tantum peccatum fecit edendo
lacticia tunc prohibita: non verò hic peccauit contra
ieiunium, quia de intrinseca ratione ieiunij, etiam qua-
dragesimalis, non est abstinentia à lacticiis; sed est
abstinentia à carnibus. Sed de his omnibus nos *suprà*
egimus.

RESOL. LXXXV.

An, si aliquis per vnicum tantum diem ieiunij non habe-
ret nisi panem, possit in tali die comedere carnes?
Et quid de ouis & lacticiis, an itinerautes, pauperes, &
agricola, qui ex vna parte non habent pisces, nec pisci-
um, nec ex alia possunt ex alijs cibis herbis, & fructi-
bus conficere prandium sufficiens ad suam commodam
sustentationem, licitum sit illis in diebus vetitis vti ouis,
& lacticiis?
Et quid, si cum pane habeant herbas, legumina, olera, &
fructus, an sit sufficiens alimentum, ita vt non possint
vti ouis, & lacticiis in diebus prohibitis?
Et an, ne potus noceat, possit in die ieiunij aliquid
sumi?
Et an dimidia uncia sit quantitas necessaria, & sufficiens,
ne potus noceat? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 61.
a lias 59.

Sup. hoc inf.
in §. sed vt
huius Ref. &
in Ref. seq. §.
vlt. in princ.

Affirmatiuè respondet ex Pasqualigo, Pater
Vidal in *Arca Theol. Mor. tit. de Ieiun. Inqui-
sit. 1. num. 70.* vbi sic ait: Data paritate hoc idem esse
affirmandum de cibo carniu, nempe quod non ha-
bens in diebus ieiunij alios cibos, quam carnes, possit
licite illas comedere pro nutrienda, & conseruanda vi-
ta; ita sentiunt communiter DD. vt Henric. Fagund.
Syluester, Azorius, Toletus, Filiucius, Bonacina, Trul-
lench, & alij quos citat, & sequitur Pasqualig. *dec. 49.*
num. 1. & decif. 8. num. 1. Sanchez. *lib. 5. concl. moral. cap. 1.*
dub. 19. num. 4. & 6. cum pluribus alijs viris doctis
ab ipso consultis. Cum iisdem Doctoribus totum hoc
verificari respectu iter agentis, qui adueniendo vbi
non sunt pisces, tunc comedere potest tura conscien-
tia lacticia, debet tamen adhibere prudentem dili-

Sup. hoc inf.
in §. Et quo-
ad, huius

gentiam, ne scandalum oriatur: in hoc eadem ratio-
nes militat, immò principalis cum iter agens pro-
pter defatigationem, & labores itineris indigeat maiori
subleuatione, atque nutrimento. Ideò, &c. Hoc idem
verificari, etiam si tam pauperes, quam iter agentes, &
ceteri alij haberent panem: tum quia panis non est ci-
bus omnino substantialis ordinatus ad vitæ sustentationem,
tum quia cibus panis non est simpliciter, &
æquè bene sufficiens ad conseruandam hominis vitam,
maximè quando est defessus, vel ob labores, vel obiter,
vel ob studia, huiusmodi; Ita sentiunt Doctores
apud Pasqualigum, *decif. 49. num. 1. qui sub num. 3.* addit
hoc idem esse verum, quamuis solum per vnum diem
careret alijs cibis concessis; Rationem asserit: quia lex
prohibens carnes intendit tantum macerationem illam,
& abstinentiã, quæ provenit ex subtractione car-
niu, & non aliam maiorem; ergo quando lex non potest
seruari sine extraordinaria abstinentia, & maceratione,
definit obligare; tum quia cessat intentio legis, quæ
intendit moderatam tantum abstinentiam, tum quia lex
ficeret nimis onerosa absque noua causa; ergo, ita
ille.

2. Sed vt verum fatear, hanc sententiam ita ab-
solutè prolatam Ego non admitto: Vnde si quis per
vnicum tantum diem careret alijs cibis præter panem,
tunc non posset vesci carnibus, sed deberet, contentus
esse solo pane; secus autem si careret per plures dies.
Sed melius distinguit Leandrus de *precept. Eccl. tract. 2.*
disp. 2. quest. 19. quod persona, cui dictus casus contin-
gere potest, vel est nimis delicata, assuetaque epulanti
splendide, vt sunt Magnates aut Principes, vel est per-
sona robusta, & enurrita viliibus escis, vt sunt pastores,
& pauperrimi agricola, qui vix vnquam saturari pos-
sunt micis, &c. loquendo ergo de primo genere per-
sonarum, credo sustineri posse sententiam Pasqualigi,
quia pro illis militat rationes ab ipso factæ: non vti
loquendo de secundo personarum genere, quia de his
loquendo, verissima est sententia Sanchez, & alio-
rum; non enim inueniri ratio potest, ob quam licita
sit eis comestio carnis in diebus prohibitis, cum in his
non deficiat illis consueta refectio, immò eadem meti-
quam habent in alijs diebus, in quibus non est prohi-
bitum vesci carnibus. Ex quibus facillimè solui possunt
argumenta Pasqualigi, solum enim probant primam
partem nostræ responsionis; minimè verò faciunt con-
tra secundam. Vnde non adharco sententiæ Patris Vi-
dal, & Pasqualigi absolutè loquentium, sicut etiam
quandò loquuntur de pauperibus, & de iter agentibus.
Dico itaque, quod non licet absolutè loquen-
do, agricolis, & alijs pauperibus, in Quadragesima
ieiunij vti ouis, & lacticiis, ea solum de causa,
aut ratione, quia videlicet existunt in Oppidis, vbi non
sunt pisces, siue recentes, siue sale conditi. Ratio
est: quia etiam si dictæ personæ piscibus careant pos-
sunt ex alijs cibis habere sufficiens alimentum ad
suam sustentationem, absque eo quod ad hanc necessi-
sit illis vti ouis, & lacticiis; ergo in tali casu, non po-
terunt dicti pauperes, his cibis vetitis vti, quantum-
uis pisces non habeant. Consequentia est manifesta.
Antecedens verò, etiam patet; quia alimentum suffi-
ciens pauperum rusticorum habitantium in montanis
aut in oppidis, seu Terris à mari longè, ex pane, &
herbis leguminibus, & fructibus conficitur, vt expe-
rientia constat, ergo. Respondeo tamen Secundò, Pau-
peribus, aut agricolis, qui ex vna parte non habent
pisces, nec ex alia possunt ex alijs cibis conficere pran-
dium sufficiens ad suam commodam sustentationem,
licitum esse in diebus vetitis vti ouis & lacticiis, vt
ita, aut adimplere præceptum ieiunij ad quod tunc re-
nentur, valeat; aut suum laboriosum officium apte præ-
stent. In quo casu procedit sententia Pasqualigi, &
Vidal.